

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קכב.

עין משפט גר מצוה

לג א מיי פ"ג מהל' גרושין ה"ב סמג
עשין ז טו"ע אה"ע פי' פ סעף ד'
לד ב ג מיי שם הל' יא והל' כ טו"ע שם סעף ח'
לה ד מיי שם הל' כב טו"ע שם סעף י'
לו ה טו"ע שם סעף י"א
לז ו מיי שם הל' כג טו"ע שם סעף י"ב
לח ז טו"ע שם סעף י"ג
לט ח מיי פ"ז מהל' גרושין הל' כב סמג
עשין ז טו"ע שם סמג קמ"ט סעף י'
מ ט מיי שם הל' כ טו"ע שם סעף י"א
סמג שם טו"ע שם סמג קמ"ט סעף י"א

ש"ר עויקה. פי' צקונטרס מפרדס מעוזק ומשומר ושביעית הוא וקשה לו אי (משומר) קודם הציבור לעולם מותר ואין נראה לר"ת דהא דהלא תניא בת"כ ואת עבדי מיריך לא תכלוד מן המשומר אי אמה בזר אלא אמה בזר מן המופקר ור"ת דתניא בת"כ וצפרק הצית והעליה (ב"מ קמ"ט).
שומרי ספיחים נוטלין שכן מתרומת הלשכה קרי כן ממשקה ישראל מן המותר (י) לישראל ומשומר אסור לישראל כו' כדפי' ור"י שלא היו שומרין אותו אלא מונעים רגלי בהמה משם ומודיעין לבני אדם שהם לצורך ומופקר נמי לא שרי לצלוד אלא ע"י שינוי ובת"כ דקמ"ט מן המשומר אי אמה בזר היינו אפי' על ידי שומר ומן המופקר אמה בזר היינו כלומר אוכלת:

תלחא ריגלי שהיו תלמידי חכמים נקצנים לשמוע דרשה הלכות פסק בפסק והיתה שאלת מהם. ובתשובת הגאונים מלאמי כל הנך ריגלי דאמוראי היינו יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבלים תלמידי חכמים מכל קציניו וצאים על קצרו עם שאר העם להשיב ושיבה שם: **על ערלה** הן פירות נטיעה הן וישנם משוכחים מפירות אילן זקן: **על עויקה.** מפרדס מעוזק וגדר קציני לו לשומר והיא שנת שביעית. וקשיא לי דמאי אסור יש כאן אם עבר זמן הציבור לא שנת מן המשומר ול"ש מן המופקר אסורים וקודם הזמן אלו ואלו מותרים: לא **אמר בלש.** לאוסרם על כך אלא הלך אחר הרוב שזה משקר ולהשיב מקחו נתכוין וכן נטע רצעי להודיע שפירות נטיעה הן. וכמדומה לי דהאי עויקה שם העיר שבארץ ישראל ופירושה משוכחים ואם היה עובד כוכבים זה בחזוהי לארץ ומשכחם ואמר מעזקה הבאתי אין חוששין לומר אמת דבריו ושמה לא נעששו ישראל מכרם לו אלא להשיב מקחו. והכא נמי לא נתכוין עובד כוכבים זה אלא לאיים על זה שקצור לו מפסול לבהמותיו: **חבל הפסד** ועגמת נפש הוא: **קולר.** חבורה: **לכרוס ציטר.** כשצאה ביתר צמזור: **מתני'** על פי זה קול שמשו קול לועקת פלוני מת ולא ראו אדם כללנו: **גב' מאי קמ"ל** רבה צר שמואל דלצית הלל משיאין ויעבד כותיהו סתם מתני' נמי הכי אמרה ונמילא הלכתא היא כקתם משנה: **ציה שמאי** היא. ואין הלכה כמותו סתם: **שראו** לו דמות אדם. מתחלה כשנעק: **צבואה** דצבואה. כל עלו: **נימדיני יונסן** שידא. עד היה או בקי בהן: **ודלמא** לרה הואי. שנסא אשה צמקוס אחר וצאה לקלקלה והלכה לה: **בשעת** הסכנה. שהלך מסוכן כגון מי שהיה מושלך בצור ואמר כל שומע קולו יכתוב גט לאשתו כותבין ונותנין וסמכינן עליה בכל דבריו שאומר אני הוא פלוני בן פלוני. והכא נמי כשעת הסכנה דמיא שאם לא תאמין לזה לא תמנא אחר ותשצ עגונה: **מתני'** ונומיסי לו. אמרתי לו: **כן.** הן הדברים שאמרת שכולן חלוקין עליו: **משוכסם בגייסות.** שאיני יכול לילך אללס ולהעדי זה ששמעתי: **גב' להביא אה גיטה.** ממדינת הים ואע"פ שזריכיס אנו למאמר פיה שתאמר צפני נכתב ונתחם דאפי' אדם כשר הביאו לריך לומר כן: **נשים שאמרו.** חמש נשים דפיקין דלעיל (ד' קמ"ט): **נאמנט** להביא גיטה. צפ"צ דגיטין (דף כג.): **מתני'** אמרו לו. לרבי עקיבא מעשה צפני לוי כו': **נומיסי להס.** אמרה להס: **ולא סהא** כהנא. כלומר וכי לא תהא צת ישראל או כהנא מיוחסת נאמנת כפונדקית זו גרועה. ובגמ' מפרש מאי גרעיתא: **אמר להס.** רבי עקיבא: **לכשהא** הפונדקית נאמנת. כלומר צאותו ענין שהאמינו פונדקית שהרי לא עליה סמכו אלא לפי תומה הסיחה והביאה להס מקלו ותמנילו: **נשים** כפונדקית נאמנת. כלומר צאותו ענין שהאמינו פונדקית שהרי פונדקית הוליה לכה ועל הסימינסי סמכו: והא

דחזו ליה בבואה. צירושלמי רבי אחא בר חנינא בשם רבי חמא דהא דתימא צדקה אצל בעיר אפילו לא ראו צבואה של אדם והא תניין מי שהיה מושלך בצור ואמר מי ששומע קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו ור"י נתן והוא שראה צבואה של אדם אמר רבי צון מויקין מלויין צבורות בדרך שהם מלויין בשדות והא דלמך (מגילה ד' ג.) על אל יתן אדם שלום לחצרו צלילה דחיישין שמא שד הוא היינו צדקה דומיא דיהושע שהיה חוץ למחנה ישראל צירושלמי פליגי אמוראי צנמלא כחוב צשטר מת פלוני או נהרג אס משיאין את אשתו: פונדקית

תלחא ריגלי אמר רב אדא בר אבהה זיל לקמיה דרב יוסף ד' דהריף סבינא אזלה קמיה א' פשט מהא (מתניתין) עובד כוכבים שהיה מוכר פירות בשוק ואמר פירות הללו של ערלה הן של עויקה הן של נטע רבעי הן לא אמר כלום לא נתכוון אלא להשיב מקחו אבא יודן איש צירין אמר מעשה בישראל ועובד כוכבים שהלכו בדרך ובא עובד כוכבים ואמר חבל על יהודי שהיה עמי בדרך שמת בדרך וקברתיו והשיאו אשתו ושוב מעשה בקולר של בני אדם שהיו מהלכין לאנזוכיא ובא עובד כוכבים אחד ואמר חבל על קולר של בני אדם שמתו וקברתים והשיאו את נשותיהם ושוב מעשה בששים בני אדם שהיו מהלכין לכרכום ביתר ובא עובד כוכבים ואמר חבל על ששים בני אדם שהיו מהלכין בדרך ביתר שמתו וקברתים והשיאו את נשותיהם: **מתני'** מעידין לאור הנר ולאור הלבנה והמשיאין על פי בת קול מעשה באחד שעמד על ראש ההר ואמר איש פלוני בן פלוני ממקום פלוני מת הלכו ולא מצאו שם אדם והשיאו את אשתו ושוב מעשה בצלמון באחד שאמר ואני איש פלוני בן איש פלוני נשכני נחש והרי אני מת והלכו ולא הכירוהו והלכו והשיאו את אשתו: **גב'** אמר רבה בר שמואל תנא בית שמאי אומרים אין משיאין על פי בת קול ובי"ה אומרים משיאין על פי בת קול מאי קמ"ל מתני' היא הא קמ"ל דאי משתכחת סתמא דאין משיאין בית שמאי היא: והלכו ולא מצאו: **ידלמא** שד הוה א"ר יהודה אמר רב שראו לו דמות אדם אינהו נמי דמו דחזו ליה בבואה ואינהו נמי אית להו בבואה דחזו ליה בבואה דבבואה ודלמא לדידהו אית להו בבואה דבבואה אמר רבי חנינא אמר לי ונתן שידא בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו ודלמא צרה הואי תנא דבי רבי ישמעאל בשעת הסכנה כותבין ונותנין אף על פי שאין מכירין: **מתני'** אמר רבי עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי נחמיה איש בית דלי אמר לי שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא יהודה בן בבא ונומיטי לו כן הדברים אמר לי אמור להם משמי אתם יודעים שהמדינה משובשת בגייסות (מקובלני מר"ג הוקן שמושיאין את האשה על פי עד אחד וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ג שמו לדברי ואמר מצאנו חבר ר' לרבי יהודה בן בבא מתוך הדבר נזכר ר"ג שנהרגו הרוגים בתל ארזא והשיא ר"ג נשותיהן על פי עד אחד והוחזקו להיות משיאין עד מפי עד מפי עבד מפי אשה מפי שפחה ר' אליעזר ורבי יהושע אומרים אין משיאין את האשה על פי עד אחד ר' עקיבא אומר לא ע"פ אשה ולא על פי עבד ולא על פי שפחה ולא על פי קרובים: **גב'** וסבר רבי עקיבא ע"פ אשה לא והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא אשה נאמנת להביא גיטה מק"ו ומה נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא גיטהין זו שנאמנת לומר מת בעלה אינו דין שנאמנת להביא גיטה נשים שאמרו חכמים הוא דלא מהימני אשה בעלמא מהימנא לא קשיא כאן קודם שהחזיקו כאן לאחר שהחזיקו: **מתני'** אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה אחד מהם והביאוהו בפונדק ובחזרתם אמרו לפונדקית איה חברנו נומית להם מת וקברתיו והשיאו את אשתו ולא תהא כהנת כפונדקית אמר (י) להו לכשתהא כפונדקית נאמנת הפונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וספר תורה שהיה בידו: **גב'**

(א) (תולין מת. טו. ג.) ג' נשן טו. ע"ש צפ"ש"י. (א) צ"ל מתניתא. (ד) (תוספתא דמאי פ"ד. ט) (תוס' מ"ר פ"א.) (ז) גיטין טו. (ז) ג"ז שם הוריות י. כרימות ה.; (ח) לעיל קטו. (ט) צ"ל רבי יהודה. (י) (ערוך פ"ו מ"א.) (י) לעיל פו: כסודות מו: שבת קמ"ה. (י) גיטין כג: (תוס' שם פ"ב.) (ט) (וע"ע תוס' מנחות פד. ד"ה שומרי ומוס' צ"מ מת. ד"ה לשומר ומוס' סוטה לג: ד"ה במה.) (י) (וע' תוס' סנהדרין מז. ד"ה חיישין.)

גליון הש"ס

גב' ואמר חבל על קולר של בני אדם שהיו מהלכין לאנזוכיא שם שהיו מהלכין בדרך ביתר. כריף אמה לכרכום על צימא: שם דא קמ"ל דאי משהבחה. התבא ובר' ע"י ערוכין דף ק ע"ב תורה אר רב הונא:

הגהות הב"ח

(א) במשנה בגייסות כך מקובלני מר"ג: (ב) שם אמר להם לכשתהא כפונדקית: (ג) רש"י ד"ה ונומיטי לו אמרתי לו כן הדברים כאשר אמרת כל"ל ומינת הן נמק: (ד) תוס' ד"ה על וכו' מן המורה. י"ב ועיין במה שכתבתי מנחות ר"פ כל קצינות דף פד:

מוסף רש"י
תלחא ריגלי. לשאל הלכה לתכמים הנלספיס צבגל (תולין טו.). דהריף סבינא. לז פתום לו כשכרל (שם). אינהו נמי דמו. פעמיס שעשין עמסם צדמות אלס (גיטין טו. ושם: אייטוויי אידמוס. על פי עד אחד. שאלמך לה מת צעלך צמדימא היס (ברכות כד.).